

POSUDEK

opponenta disertační práce

JUDr. Ing. Evy Daniely Cvik

na téma

Právní aspekty financování regionů soudržnosti

Oponent:

doc. JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D., Právnická fakulta Masarykovy univerzity

I.

Výsledky práce

(včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení)

Práce se zabývá poměrně složitou problematikou existence, fungování a zejména financování regionů soudržnosti. Vzhledem k významu finančního toku mezi Evropskou unií a regiony soudržnosti a poměrně svéráznou úpravou – neúpravou těchto toků, je možné téma označit za poměrně aktuální, a to jak v rozměru České republiky, tak i v případě jiných unijních států, ale i Unie jako celku. Lze konstatovat, že doktorandka si význam tématu uvědomuje, a to především v obecných pojednáních o rozpočtové, resp. fiskální odpovědnosti.

Cíl práce je vymezen v úvodu práce a zdá se poměrně ambiciózní: podat ucelený obraz o organizaci, fungování a působnosti regionů soudržnosti a regionálních rad podle zákona o podpoře regionálního rozvoje, včetně analýzy získávání finančních prostředků, jejich přerozdělování, včetně hospodaření s finančními prostředky z pozice regionální rady regionu soudržnosti.

Na cíl práce navazují předem vymezené problémové okruhy, na které doktorandka hledala patřičnou odpověď:

- Jaké jsou právní aspekty a systematika financování regionů soudržnosti?
- Vztahují se na regiony soudržnosti právní normy, které upravují rozpočtovou odpovědnost?
- Budou regionální rady regionu soudržnosti v rámci nového programového období 2014-2020 vykonávat i nadále funkci řídicího orgánu, případně jaká bude jejich funkce?
- Jakým způsobem se liší regionální politika České republiky v porovnání se zemí Evropské unie – Rakouskou republikou?
- Jakým způsobem se liší regionální politika České republiky v porovnání se zemí Evropské unie – Slovenskou republikou?

Závěry práce naplňují vytčený cíl.

Z toho důvodu má práce výrazně deskriptivní charakter a chybí především výraznější vlastní hodnocení mechanismu toků unijních prostředků regionů, ale hlavně využití zkušeností z daného období v rovině úvah de lege ferenda, a to jednak co do podoby

stávajících územních samosprávných celků, a jednak co podoby dotačního práva. Práce ve své podstatě ustrnula v momentu skončení regionálních rad regionů soudržnosti, což je škoda.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Z práce je na několika místech patrné, že byla psána v delším časovém období, kdy určitá dílčí témata postupně ztrácela na své aktuálnosti. A tak se kdysi vysoce aktuální téma přesunulo do sféry historických analýz, a spíše popisu. Dílem se doktorandce podařilo alespoň konstatovat, že daný mechanismus končí a bude, resp. je nahrazen mechanismem jiným, ale opět se jedná o pouhý popis bez vlastního kritického hodnocení příčin této změny. Téma mohlo přerůst k využití poznatků z fungování NUTS II, včetně rad, pro hledání optimální podoby vyšších územních samosprávných celků, jejich působnosti a financování. Mohla být zmíněna též reflexe směrem k ustavení samosprávných krajů, nakolik mohli jejich tvůrci předvídat nutnost pozdějšího umělého a tím i nepřirozeného spojování VÚSC do NUTS II, jako tomu bylo v případě zejména Jihovýchodu, ale i jinde.

Výše zmíněné nemohlo být naplněno do exkursu do fungování Středních Čech, kde se snoubí ve své podstatě kraj (1960), VÚSC i NUTS II.

Pravdou je, že určitou zmínku o nepřirozeném vytváření NUTS II autorka zmiňuje, ale bez výrazného akcentu či varování pro futuro.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je strukturovaná v souladu se stanoveným cílem a v úvodu podaným dílčími záměry autorky. Kromě obligatorních nebo zvykových náležitostí struktury daného stupně kvalifikačních prací je práce rozdělena do dvanácti částí. Po úvodu jako výchozí kapitole autorka zařadila problematiku rozpočtové odpovědnosti a následně pojednání o rozpočtové politice Evropské unie. Samostatně se pak věnuje regionům soudržnosti v České republice. Čtvrtá kapitola, nazvaná Základní prameny regionální politiky pro jednotlivá programová období, je podle mého názoru nevhodně zařazena až na str. 94 a násl. Sám její název neodpovídá obsahu a je také poněkud „ořezaný“. Asi by měl obsahovat alespoň slovo „regulace“, ale též spojení s politikou je poněkud zvláštní. Tato krátká kapitola ve své podstatě obsahuje pouze výčet podzákonných norem, ale také též metodické pokyny, a to bez významnějšího pojednání o povaze těchto pokynů a zejména závaznosti tzv. příruček. Těžko je možné mluvit o základních pramenech. Následující kapitoly se vrací k pojednáním o odpovědnosti, přičemž mohly být zařazeny již v obecně teoretickém úvodu, ale je to věcí názoru. Osmá kapitola nazvaná Rozpočtová zodpovědnost Regionů soudržnosti – úvaha nad právním stavem, aktuálně řešeným problémem a možnostmi legislativních úprav, by vydala na samostatnou práci. Autorka si všímá řady kolizí vnitrostátní úpravy s unijním právem, resp. požadavky kladenými EU zejména na kontrolní mechanismy, a současně zmiňuje oficiální reakce České republiky, avšak bez významnějšího autorčina vkladu, tím stále zpracování zůstává v zajetí zdrojů a výrazně tenduje k nadměrné kompilaci. Následně je proveden výše již zmíněný exkurs do jednoho z regionů soudržnosti, přičemž kritérium výběru není výrazně zmíněno, a to platí i pro následující výběr Rakouska i Slovenska a představení jejich realizace regionální politiky.

Co do struktury postrádám pojednání o povaze dotačního práva a teoretické vyřešení vztahu právní regulace a finanční politiky.

Výhrady k metodě zpracování tématu byly již nastíněny dříve. Práce je výrazně deskriptivní, i když jsou na str. 5 a násl. zmiňovány a částečně i použity i jiné metody. Rovněž avizovaná komparace je ve své podstatě deskripcí.

IV.

Připomínky k textu

Smutným zjištěním je dublování textů, zejména anotace a úvodu, ale i jinde. Doktorandka tak ovšem prokázala schopnost pracovat s bloky. Nadbytečné je pojednání o finanční či dluhové krizi v Řecku, poněvadž chybí přímá vazba na cíl práce. Bylo by také významnějším přínosem, kdyby autorka se zaměřila především na problémy právní, zbytečné jsou přesahy do převzatých ekonomických nebo politických hodnocení. V práci na některých místech chybí zdroje. Příkladem může být konstatování na str. 16 vztahující se k rozpočtové odpovědnosti v Polsku. V rámci pojednání o NUTS I na str. 23 nesouhlasím s konstatováním o spolkovém uspořádání Spojeného království. Čerpání ze zdrojů různé úrovně a často od autorů neprávnicků, současně autoritativně prosazujících terminologii kultury inženýrského práva, se výrazně projevuje na některých místech oponované práce. Termín „místní vládní instituce“ na str. 63 a tamtéž také úvahy o právní formě regionů soudržnosti jsou toho důkazem. Rovněž i označení entit bez právní subjektivity za osoby (str. 66) je alarmující.

Zdrojový operát je výrazně internetový, příručkový, bez významnějších zahraničních zdrojů.

V.

Jazyková a grafická úroveň

Práce je celkem čtivá, avšak není možné ji označit za gramaticky bezvadnou. Autorka zejména nemá vyjasněnu otázku psaní velkých písmen v názvech institucí a označení obecných subjektů.

Co do grafické úrovně práce je celkem úpravná.

VI.

Otázky k obhajobě

1. Hlavní příčiny likvidace regionálních rad a následné centralizace správy dotací.
2. Možné využití zkušeností s fungováním NUTS 2 při konstrukci možného členění státu.

VII.

Závěr

Téma práce má stěžejní český handicap, kterým je absence významnějších zpracování dané problematiky. Práce, byť vykazuje mnohé nedostatky koncepční i věcné, je svým způsobem též pozitivním vkladem do plejády prací oboru v České republice a může být

zdrojem pro další díla. Pokud by měla být oponovaná práce publikována, je nutná její rekonstrukce, aktualizace a nalezení závěrů využitelných pro současné problémy.

Vzhledem k výše uvedenému a po zralé úvaze práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby doporučuji udělení autorce titulu **doktor**.

V Brně, dne 11. 5. 2016

Petr Mrkývka